

Fővárosi Ítéltábla

7.Pf.20.036/2022/4.

A Fővárosi Ítéltábla a Hegyvári Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: dr. Hegyvári Sándor ügyvéd) által képviselt I.r. felperes (I.r. felperes címe) I. rendű, II.r. felperes (II.r. felperes címe) II. rendű és III.r. felperes (III.r. felperes címe) III. rendű, a Lippai Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Lippai Pál Gábor ügyvéd) által képviselt IV.r. felperes (IV.r. felperes címe.) IV. rendű, V.r. felperes (V.r. felperes címe) V. rendű, VI.r. felperes (VI.r. felperes címe.) VI. rendű és VII.r. felperes (VII.r. felperes címe) VII. rendű felpereseknek – a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe., ügyintéző: dr. Pozsik Ádám ügyvéd) által képviselt alperes alperes ellen tulajdonjog megállapítása és jogalap nélküli gazdagodás miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. december 7. napján kelt 63.P.20.797/2021/32. számú ítélete ellen az alperes részéről 33. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben, akként változtatja meg, hogy az alperest terhelő kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontja 2021. március 29. napja helyett 2021. május 10. napja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg – 15 napon belül – az I. és a VI. rendű felpereseknek személyenként 7.700 (Hétezer-hétszáz) forint plusz áfa összegű, a II. és a III. rendű felpereseknek személyenként 5.000 (Ötezer) forint plusz áfa összegű, a IV. és az V. rendű felpereseknek személyenként 23.100 (Huszonháromezer-száz) forint plusz áfa összegű, valamint a VII. rendű felperesnek 15.400 (Tizenötezer-négyszáz) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 275.940 (Kétszázhetvenötezer-kilencszáznegyven) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] személyl örökhagyó végintézkedés hátra hagyása nélkül, özvegy családi állapotban hunyt el Budapesten 2017. január 10. napján; a budapesti II. kerületi ingatlanokból (perbeli ingatlanok), ingóságokból, az OTP Nyrt.-nél vezetett lakossági forint- és devizaszámlán, könyves betétben elhelyezett pénzből álló hagyatékát a közjegyző hagyatékátadó végzéssel az alperesnek mint szükségképpen örökösnek átadta.

[2] Az I-VII. rendű felperesek keresetükben kérték kötelezni az alperest, hogy fizessen meg az I-III. rendű és a VI. rendű felperesek részére személyenként 1.694.946 forintot, a IV-V. rendű felperesek részére személyenként 5.084.839 forintot, a VII. rendű felperes részére 3.389.892 forintot, továbbá ezen összegek után 2021. március 29. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot; kérték továbbá az alperest annak tűrésére kötelezni, hogy a perbeli ingatlanok vonatkozásában a tulajdonjoguk öröklés jogcímén az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre kerüljön az alperes tulajdonjogának törlése mellett.

[3] A kereseti kérelmüket arra alapították, hogy az örökhagyó kizárólagos törvényes örökösei, a halálával a hagyaték tulajdonjoga rájuk szállt át. A késedelmi kamatkövetelésük vonatkozásában rámutattak, hogy örökösi minőségük megállapítására nem, kizárólag marasztalásra irányuló kereset előterjesztésének volt helye. Az alperes álörökösként nem jogosult a hagyaték birtokbavételére és használatára. Jogalap nélküli birtokosként köteles kiadni a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 5:11. § (1) és (2) bekezdése alapján a dolog hasznait, pénzkövetelés esetén annak kamatát, attól az időponttól kezdve, hogy tőle a birtokot visszakövetelik, adott esetben az igény perbeli érvényesítésének időpontjától.

[4] Az alperes érdemi ellenkérelmében a keresetet jogalapjában ésösszepszerűségében is vitatta, az elutasítását kérte. Álláspontja szerint az I-VII. rendű felperesek igénye – figyelemmel a Kúria PK 262. számú állásfoglalásában foglaltakra – csak bírósági úton érvényesíthető; az örökösi minőség a törvény által keletkezik, kizárt az örökösi minőségben történő megállapodás élők közötti jogügylettel. Véleménye szerint az I-VII. rendű felperesek törvényes örökösi minőségének megállapításáig nem eshetett késedelembe, jogállása szerint jóhiszemű jogalap nélküli birtokos. A keresettel vitatott hagyaték kiadását a jogerős ítéletben rögzített határidővel tartozik teljesíteni, csak annak eredménytelen eltelte esetén merülhet fel késedelmi kamatfizetési kötelezettsége.

[5] Az elsőfokú bíróság a keresetnek helyt adó ítéletével – többek között – kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I., II., III. és a VI. rendű felperesek részére külön-külön 1.694.946 forintot, a IV-V. rendű felperesek részére külön-külön 5.084.839 forintot és a VII. rendű felperes részére 3.389.892 forintot, valamint ezen összegek után 2021. március 29. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot. Kötelezte az

alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperes részére 308.271 forint, a II-III. rendű felperesek részére külön-külön 183.271 forint, a IV-V. rendű felperesek részére külön-külön 924.813 forint, a VI. rendű felperes részére 308.271 forint és a VII. rendű felperes részére 616.542 forint perköltséget.

[6] Határozata indokolásában kifejtette, hogy az okirati bizonyítékok alapján az I-VII. rendű felperesek az örökhagyó nagyszüleinek a leszármazói, törvényes örökösei. A hagyaték tárgyát a perbeli ingatlanok, illetve a forint- és devizaszámlán vezetett pénzösszeg, valamint a kamatozó könyves betétben kezelt összeg képezte. Az I-VII. felpereseket a tulajdonjog, illetve a pénzösszegek kiadása iránti követelés joga a Ptk. 7:1. §, 7:87. § (1) és (2) bekezdése értelmében az örökhagyó halálának pillanatától megillette. Az alperes az anyagi jogszabályok szerint nem örökös, álörökösként köteles kiadni az örökséget az anyagi jog szabályai szerinti törvényes örökösök részére.

[7] Nem osztotta alperesnek azt a védekezését, hogy az igény csak perben érvényesíthető, ugyanis nincs jogi akadálya annak, hogy polgári jogalanyként – a rendelkezésére álló tényadatok egybevetése alapján – elismerje a jogalap nélküli birtoklását, illetőleg gazdagodását és a hagyatékot kiadja a törvényes örökösök részére.

[8] A késedelmi kamatkövetelés vonatkozásában kifejtette, hogy a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése alapján a keresetlevél előterjesztésének időpontjától jár a megítélt összegek utáni késedelmi kamat, figyelemmel arra, hogy a kamatfizetés a késedelem objektív jogkövetkezménye, amely a pénzkövetelés esedékessé válása időpontjától jár.

[9] A perköltségről a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján határozott.

[10] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak részbeni megváltoztatásával a késedelmi kamatigény elutasítását és perköltségben marasztalása mellőzését kérte.

[11] A Kúria PK 262. számú állásfoglalásában foglaltakra hivatkozással kifejtette: a teljes hatályú jogerős hagyatékátadó végzés az abban megjelölt örökös minőségét mindaddig igazolja, amíg a bíróság peres eljárás keretében hozott jogerős határozatában másként nem határoz. Ebből következően az I-VII. rendű felperesek, mint a hagyatéki eljárásban félként részt nem vevő, az örökséget maguknak vindikáló örökösök az igényüket kizárólag jelen perben érvényesíthették, annyiban tarthattak igényt az elhunyt hagyatékára, amennyiben a törvényes örökösi minőségüket kétséget kizáróan igazolták. Álláspontja szerint kizárólag az elsőfokú bíróság ítélete alapján köteles teljesíteni, a kiadás esedékességének a napja a jogerős ítéletben meghatározott teljesítési határidő, csak ennek elmulasztása esetén terheli késedelmi kamatfizetési kötelezettség, ezért a késedelmi kamat iránti igény alaptalan.

[12] Kiemelte: a hagyatékról peren kívül nem rendelkezhettek, azt nem adhatta át, az I-VII. rendű felperesek perre kényszerültek. A perindítás a peres feleken kívül álló ok miatt

szükségszerű volt, ezért a Pp. 86. § (1) bekezdésének megfelelő alkalmazásával nem kötelezhető perköltség viselésére.

[13] Az I-VII. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

[14] Álláspontjuk szerint a pénztartozás objektív jogkövetkezménye a kamatfizetés, amelyre az alperes jó-, vagy rosszhiszeműségétől függetlenül köteles. Az örökhagyó halálával a hagyaték a törvény erejénél fogva rájuk szállt; a hagyatékátadó végzés nem keletkezteti az öröklést, csupán annak közhiteles tanúsítására szolgál, deklaratív hatályú. Nem vitás, hogy az alperes jóhiszemű álörökös, ugyanakkor a Ptk. 5:9. § (1) bekezdése, 5:11. § (1), (2) bekezdése alapján köteles kiadni a dolog meglévő hasznait, amely pénzkövetelés esetében a kamat. Az alperes gazdagodása akkor következett be, amikor hozzá a hagyatékból a perben érvényesített pénzkövetelés befolyt, a gazdagodás időpontjától kezdődően késedelembe esett, ennek ellenére csak a keresetlevél benyújtásától támasztottak igényt késedelmi kamatra. Nem az elsőfokú bíróság ítélete alapján minősül lejártnak az alperes tartozása, hanem a jogalap nélküli gazdagodása időpontjától, a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése alapján terheli késedelmi kamatfizetési kötelezettség.

[15] Az elsőfokú bíróság helyesen marasztalta az alperest perköltségben, a Pp. 86. § (1) bekezdése szerinti jogszabályi feltételek teljesülése hiányában. Az alperes a perben érvényesített követelést sem a perfelvételi, sem az érdemi tárgyalási szakban nem ismerte el. A perre okot adott, ugyanis a pert megelőzően az igény elismerésétől és teljesítésétől elzárkózott, annak ellenére, hogy a követelésük alátámasztására szolgáló, a perben bizonyítékként értékelt okiratokat a rendelkezésére bocsátották. A Pp. perköltségviselési szabályai nem tartalmazznak olyan rendelkezést, amely szerint szükségszerű perindítás esetén a felek maguk viselik a felmerülő költségeiket, emellett a perindítás – alperesi elismerés esetén – mellőzhető lett volna.

[16] A Fővárosi Ítéltábla az alperes fellebbezését a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[17] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítélete keresetnek helyt adó rendelkezéseit – a késedelmi kamatfizetésre vonatkozó döntés kivételével – nem érintette, figyelemmel arra, hogy a határozat e körben – fellebbezés hiányában – jogerőre emelkedett [Pp. 358. § (5) bekezdés].

[18] Az alperes fellebbezése túlnyomórészt alaptalan.

[19] A jóhiszemű jogalap nélküli birtokost a Ptk. 5:9. §-ában és 5:11. § (1) bekezdésében előírt kiadási kötelezettség a dolog visszakövetelésétől terheli, a követelés teljesítése esetén nem, a kiadás elmulasztásával viszont késedelembe esik.

[20] Adott esetben a jóhiszemű jogalap nélküli birtokos alperessel szembeni, a hagyatéki eljárásban mellőzött érdekelték részéről, öröklés jogcímén támasztott követelés tárgyát a hagyaték képezte, amely öröklési igény érvényesítése – ahogyan arra az alperes a fellebbezésében helytállóan hivatkozott – a Kúria PK 262. számú állásfoglalása szerint a hagyatéki eljáráson kívül, a törvény rendes útján, polgári perben érvényesíthető. Az utóbb érvényesített öröklési igény bírói útra tartozó jogvita, amelyről csak a bíróság dönthet jogerős határozatával, ezért a jogerős hagyaték átadó végzéssel legitimált álörökös alperes és a hagyaték átengedése iránti igénnyel fellépő I-VII. rendű felperesek peren kívüli megállapodással nem rendezhették az örökös minőséget és a hagyaték átadását.

[21] Az előzőekben írtakból következően az öröklési igény per előtti bejelentése, az alperes eredménytelen felszólítása a részéről késedelmet nem eredményezhetett, még a keresetlevél bírósághoz történő benyújtása sem, viszont a keresetlevél 2021. május 10-i kézbesítése folytán az öröklési igény vele szemben közöltté, esedékessé vált, a továbbiakban a teljesítési kötelezettségével és azzal, hogy annak elmulasztásával a Ptk. 6:153. §-a alapján késedelembe esik, számolnia kellett. A pénztartozás késedelmes teljesítésének objektív következménye a Ptk. 6:48. §-a szerinti késedelmi kamatfizetési kötelezettség, amely tehát az alperest – az elsőfokú ítéletben foglaltaktól eltérően – 2021. május 10. napjától terheli.

[22] Nem alapos a perköltség elsőfokú ítélet szerinti viselését vitató fellebbezési érvelés. Az öröklési igény hagyatéki eljáráson kívüli szükségképpen perbeli érvényesítése folytán az alperes arra helytállóan hivatkozott, hogy a perre okot nem adott, a felperesek igényétől elzárkózó, pert megelőző magatartása a terhére nem értékelhető. Ugyanakkor a Pp. 86. § (1) bekezdése szerinti jogszabályi feltételek konjunktívak, ezen speciális perköltségviselési szabály alkalmazásához szükséges az is, hogy a fél a perfelvételi szakban a vele szemben érvényesített jogot és kérelmet az arra vonatkozó védekezés előterjesztése nélkül elismerje. Az eljárás irataiból kitűnően az alperes érdemi ellenkérelmet terjesztett elő, az I-VII. rendű felperesek által érvényesített jogot és az abból fakadó kérelmet vitatta, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan nem a Pp. 86. § (1) bekezdését, hanem a perköltségviselés általános szabályát tekintette irányadónak, és a pervesztes alperest kötelezte a pernyertes ellenérdekű felek javára perköltség megfizetésére.

[23] Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – annak nem fellebbezett részét nem érintve – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az alperest terhelő késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját 2021. március 29. napja helyett 2021. május 10. napjában határozta meg, egyebekben helybenhagyta azt. Az elsőfokú bíróság ítéletének az alperes javára történő részbeni megváltoztatása a pernyertesség-pervesztesség aránya tekintetében számottevően nem értékelhető, az alperes elsőfokú eljárásban kialakult pervesztességén nem változtat.

[24] Az alperes a döntően sikertelen fellebbezése következményeként köteles a másodfokú eljárásban is irányadó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján az I-VII. rendű felperesek jogi képviselte ellátásáért járó, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (Ükr.) 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított fellebbezési eljárás költség megfizetésére, amelyhez hozzáadódik a 4/A. §-a szerinti áfa összege.

[25] Az alperes illetékmentessége [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés a) pont] folytán le nem rótt – az Itv. 39. § (1) bekezdése és 46. § (1) bekezdése alapján számított – fellebbezési eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Budapest, 2022. április 1.

Dr. Kincses Attila s.k.

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s.k.

előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.

bíró

A kiadmány hitelül: